

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Christophori || Helvici || In Academia Giessena Quondam
Do-||ctoris & Professoris, Theologi, Philo-||sophi, Historici,
Chronologi, Philologi || laudatissimi, Libri || Didactici,||
Grammaticæ || ...**

Helwig, Christoph

Giessae, 1619

Irregularia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70031)

[Flectitur per omnes Casus, excepto Vocativo.]

Vnde & quomodo derivatur?

Ab Imperfecto, B A M mutando in N D U M.

A' quibus Verbis derivatur?

Ab omnibus Activis & Neutris. [& Deponentibus.]

6. Participiale & 7. Adverbiale.

Quomodo derivatur Participiale?

Planè sicut Nominales Denominativum. Vide supra terminationes U S & N S.

Quomodo derivatur Adverbiale?

Variè. Quæ varietas ex usu rectius observatur.

[RESOLUTIO NOMINIS.]

Cum quibus Vocibus componuntur Nomina?

1. Cum aliis Nominibus [ut paterfamiliàs.]
2. Cum Pronominibus [ut hujusmodi.]
3. Cum Verbis [ut furcifer, armiger]
4. Cum Participiis [ut senatusconsultus.]
5. Cum Præpositionibus [ut impiger, concipis]
6. Cum Adverbiis [ut, maledictum]

Quomodo declinantur?

Tantum Rectus declinatur, in quocunque Composito.

[In Composito Alteruter, hodiè tantum Rectus posterior declinatur.]

IRREGULARIA.

Irregularia sunt quadruplicia.

1. Defectiva	3. Variantia
2. Redundantia.	4. Indeclinabilia.

I. DEFE-

I. DEFECTIVA, NUMERO.

Singularia tantum; sunt

1. Nomina Metallorum & Mineralium.
2. Frumentorum, Herbarum, & Fructus herbarum.
3. Virtutum ac vitiorum.
4. Ætatum. [*cetera melius usu cognoscuntur.*]

Pluralia tantum; sunt.

1. Numeri Cardinales, & Distributivi.
[*Excipe, unus, a. um. Mille (Substantivum) quod integrè declinatur.*]
2. Nomina Ludorum & Festorum.
3. Sequentia Masculina, Fœminina, & Neutra.
[*Ex his notata asterisco, leguntur etiam in Singulari, sed raro.*]

♪ Masculina Pluralia tantum.

In I, 2. Declin.

cani
cancelli
codicilli
fasti
* fori
gemelli
inferi
liberi
loculi
lumbi
posteri nachkomene
superi

In ES, 3. Decl.

Et nomina * annales
Locorum, antes
ut * casses
Gabii * cœlites
Philippi, furfures
Parisi, fascis, ampstzeichen.
&c. lemurs
manes
majores, vorestern
minores, nachkomne
natales, geburstag
penates

pugillares
primores
* proceres
triplices.
Et nomina Populorum,
ut: Aborigines
Picentes, &c.
In US, 4. Decl.
artu.

G

♪ Fœmi.

¶ Fœminina Pluralia tantùm.

In Æ, 1. Declin.

acidula
 anta
 antia
 argutia
 apina
 aurea
 * biga
 * blanditia
 branchia
 clitella
 calenda
 copia
 cuna
 * dira
 decima
 divitia
 exequia
 excubia
 exuvia
 feria
 facetia
 fortuna gũter
 fidicula
 gerra
 * gena
 * habena
 inferia
 * illecebra
 inducia
 induvia
 insidia
 * inimicitia
 litera
 mina
 manubia
 minutia
 nuga
 Nona
 nudine
 nuptia
 * officia
 * prestigia
 prima
 primitia

In ES, 3 Declin.

plaga, garn
 * quisquilia
 * quadriga
 * reliquia
 scopa
 * salebra
 * scala
 saline
 secunda
 suppetia
 tenebra
 therma
 trica
 tonsilla
 * triga
 * valva
 vindicia
 * vigilia
 vergilia
 Et nomina locorum,
 ut, Tralles, Sardes, &c.
 In US, 4. Declin.
 idus.
 * ades
 * ambages
 * Alpes
 * compedes
 * Crates
 cantes
 * fauces
 * fores
 grates
 lactes
 * opes
 sortes
 vires
 * sordes

¶ Neutra Pluralia tantùm.

In A, 2. Declin.

acta
 arma
 estiva
 adversaria
 bellaria
 bona, gũter
 castra
 cibaria
 compita
 lautia
 lustra
 licia
 multitia
 munia
 natalitia
 nutricia
 * oblivia
 * pascua

In A, 3. Decl.

sata
 scruta
 stativa
 * subfellia
 transtra
 tesqua
 vinacea
 verenda
 * genitalia
 * ilia
 magalia
 mapalia
 menia
 parentalia
 * palcaria
 sponsalia
 virilia

comitia

Grammaticæ Latinæ.

51

comitia
crepundia
cunabula
exta
flabra
hiberna
justa
incunabula

* pudenda
præbia
præbenda
præcordis
parapherna
reposita
rostra
(geri & sort.)

Et nomina
locorum, ut:
Susa, &c.
Nomina librorum &
disciplinarum:
Biblia, &c.
Grammatica, &c.

utensilia.

In E, 4. Declin.

cete
tempe

DEFECTIVA CASIBUS.

Unicus Casus.

Nominativ. Sing. *faties*.

Genit. S. *dicis*.

Dativ. S. *divisui, despicatui, frustratui, irrisui, indatui, ludificatui, ostentui*

Accusativ. S. *bilicem, trilicem.*

Ablativ. S. *assatu, accitu, accersitu, admonitu, allegatu, coactu, concessu, datu, ergo, fretu, flictu, hortatu, invitatu, iussu, injussu, inconsultu, libitu, mandatu, missu, monitu, natu, oratu, objecto, promptu, peccatu, permissu, relatu, vocatu.*

Accusativ. Plural. *infirias, incitias.*

Ablativ. Plural. *ingratiis*

Duo Casus.

Nomin. & Accus. Sing. *ador, fas, nefas, instar, volupe, neceße & necessum, nihil, nil, sub- tal, frit, git, ir.*

Nomin. & Accus. Sing. & Plural. *opus, præsto.*

Nomin. & Accus. Plural. *suppetiæ, suppetias.*

Nomin. & Ablat. Sing. *vesper, vespere.*

Genit. & Ablat. Sing. *spontu, sponte, &c.*

Dativ. & Abl. Sing. *nuptui, nuptu, obtentui, obtentu.*

Accus. & Abl. Sing. *rogatum, rogatu.*

Vocativ. Sing. & Plural. *Maeste, maesti.* [Maeste etiam in Nom. & Accus.]

Tres Casus.

Fors, fortis, forte. Impetis, impete, impetibus. Dica, dicam, dicas.

Plus, plus, plurius. Arbitratui, arbitratum, arbitratu.

G 2

Qua-

Residuum Quatuor Casus.

Tantundem, tantandem, tantundem, tantidem. Vis, vis, vim, vi. Situs, situm, situ. Pl. situs. Repetunda, repetundarum, repetundis. Vicis, Dapis, Frugis, Opis, Precis, Sordis — i, em, e.
Vocativo carent; Interrogativa, Indefinita, Relativa, Negativa.

Ex Adjectivis.

Nomin. Sing. *damnās, expēs, potis, pote.*

In Nominativo & Accusativo Plurali, Neutrius generis; vix aut nunquam reperiuntur ista; *vigil, pervigil, memor, immemor, cicur.* Terminata in E S (nisi sint composita à Pes) *compos, impos, exos, intercus, particeps, princeps, inops, artifex, seminex, illex, exlex, senex, pernox, redux.*

Verbalia in T R I X, tantum in Fœminino leguntur.

[Et in Neutro Plurali, etiam, apud Poëtas.]

2. REDUNDANTIA.

Quæ habent plures terminationes Nominativi, in eâdem significatione.

Substantiva sunt innumera, è Vocabulario petenda.

Adjectiva quoque longè plurima sunt. È quibus peculiariter notanda novem. Quæ sunt & duarum terminationum, & trium simul. IS, E: *vel, ER, IS, E.*

Acris, alacris, celebris, campestris, equestris, &c. acre, alacre, celebre.

Vel, Acer, alacer, celexer, campester, equester, pedester, saluber, volucer.

Sed celè ris, celè re; vel, celer, celè ris, celè re.

3. VARIANTIA.

Masculina, in Plurali Neutra.

Tartarus, tartara. Infernus, inferna. Supparus, suppara. Carbasus, carbasæ.

Jocus, joci & joca.

Locus, loci & loca.

Sibilus, sibili & sibila.

Fœminina in Plurali Neutra.

Supellex, supellectilia. [Et nomina Librorum ac Disciplinarum: ut, Dialectica, Grammatica.]

Neutra in Plurali Masculina.

Cœlum, cœli. Clathrum, clathri. Frenum, feni & fœna.

Porrum, porri & porra. Rastrum, rastri & rastra.

Cicer, ciceres. Sifer, siferes.

Neutra

Neutra in Plurali Fœminina.

Delicium, delicia. Epulum, epula. Balneum, balnea & balnea. Exuvium, exuvia.

Secundæ & Quartæ declinationis,

sunt, Colus, Cornus, Ficus, Laurus, Pinus, Quercus.

Cætera vide in Formulæ Declinationum.

4. INDECLINABILIA.

Substantiva.

1. Nomina literarum; & usurpata materialiter.
2. Peregrina pleraque, quæ peregrinam prorsus habent terminationem.
Si vero assumant Latinam & Græcam terminationem, declinantur.
3. Hæc Neutra: gummi, sinapi, stibi, stimmi, pondo, cepe, gausape, præsepe.
[*Sed gummis, sinapis, cepa, gausapum, præsepis, declinantur.*
Plural. cepa, gausapa, præsepes & præsepia.

Adjectiva.

1. Numeri cardinales à Quatuor ad Centum, inclusivè.
Item, Mille (adjectivum) Item: Tot, quot, totidem, quotquot, quotcunque, aliquot.
2. Nequam. *Item: frugi, nauci, nibri, mancipi, bujufmodi, ejufmodi, cujufmodi, [quæ tamen verius sunt obliqui casus Substantivorum.]*

Differentia quedam Nominum.

Partitiva seu Distributiva sunt: *Nullus, Nemo, Quisq, Quivis, Quilibet, Aliquis, Quidam, Alter, Alteruter, Neuter, Uter, Uterq, Alius, Multus, Paucus, Nonnullus, Solus.*

Collectiva, quæ in Singulari significant multitudinem, ut: *turba, gens, populus, pars, &c.*

Interrogativa, quæ interrogant, ut: *Quot, Qualis, Quantum?*

Redditiva, quæ interrogativis respondent, ut *Tot, Talis, Tantus.*

Relativa sunt interrogativa citra interrogationem posita, in relatione ad aliud.

Indefinita sunt interrogativa citra directam interrogationem posita.

Residuum
NUMERALIA.

Cardinalia.

1. Vnus, una, unum
2. Duo, dua, duo
3. Tres, tria
4. Quatuor
5. Quinq;
6. Sex
7. Septem
8. Octo
9. Novem
10. Decem
11. Vndecim
12. Duodecim
13. Tredecim
14. Quatuordecim
15. Quindecim
16. Sedecim
17. Septendecim
18. Octodecim, & duodeviginti,
19. Novendecim, & undeviginti
20. Viginti
30. Triginta
40. Quadraginta
50. Quinquaginta
60. Sexaginta
70. Septuaginta
80. Octuaginta & Octoginta.
90. Nonaginta
100. Centum.
200. Ducenti, a, a.
300. Trecenti, a, a.
400. Quadringenti, a, a.
500. Quingenti, a, a.
600. Sexcenti, a, a.

Ordinalia.

- Primus
Secundus
Tertius
Quartus
Quintus
Sextus
Septimus
Octavus
Nonus
Decimus
Vndecimus
Duodecimus
Decimus	}	tertius
	}	quartus
	}	quintus
	}	sextus
	}	septimus
		octavus
		nonus
- Vigesimus, & vicesimus
Trigesimus, & tricesimus
Quadragesimus
Quinquagesimus
Sexagesimus
Septuagesimus
Octuagesimus
Nonagesimus
Centesimus.
ducentesimus
trecentesimus
quadragesimus
quingentesimus
sexcentesimus

700. Se-

700. Septingenti, a, a	septingentesimus
800. Octingenti, a, a	octingentesimus
900. Nongenti, a, a	nongentesimus
1000. Mille	millesimus
2000. Duo millia, & bis milleni	bis millesimus
3000. Tria millia, & ter milleni	ter millesimus
4000. Quatuor millia, & quater milleni, & mille	quater millesimus
5000. Quing. millia, & quinquies milleni, & mille,	quinquies mill.
6000. Sex millia, & sexies milleni, & mille	sexies mill.
7000. Septem millia, & septies milleni, & mille	septies mill.
8000. Octo millia, & octies milleni, & mille	octies mill.
9000. Novem millia, & novies milleni, & mille.	novies mill.
10000. Decem millia, & decies milleni, & mille	decies mill.
100000. Centum millia, & centies milleni, & mille	centies mill.
1000000. Millena millia, & millies milleni, & mille.	millies mill.

IN PRONOMINE.

[RESOLUTIO PRONOMINIS.]

Quomodo componuntur Pronomina?

Variè:

1. Inter sese: *Isthic, Quisquis, Sese.*
2. Cum Nominibus: *Aliquis, Vnusquisq., Cujusmodi, Hujusmodi, Ejusmodi, Istiusmodi.*
3. Cum Verbis. *Quilibet, Quivis, Quisputas.*

4. Cum: